
 szerkesztőségi iroda:
 Csik-Szereda
 Után-ház, (posta mellett)
 hová
 lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.

 Kiadóhivatal:
 György Jakab Márton
 könyvnyomdája
 hová
 az előfizetési pénzek és
 hirdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
 MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

 Előfizetési ár:
 Egész évre 4 frt.
 Félévre 2 frt.
 Negyedévre 1 frt.

 Hirdetési díjak:
 3 hasábos peticorért vagy
 annak helyéért 5 kr.
 Bélyegdíjért külön minden
 beiktatásnál 30 kr.

 Nyitott cikkekre
 soronként 10 kr-ért közöl-
 tetnek.

HAYNALD-JUBILEUM.

Ma ünnepli dr. HAYNALD LAJOS
 bíornok és kalocsai érsek úr ömija 50 éves
 szüzi jubileumát. Ünneplő beteges álla-
 ában szerényen, visszavonulva, esendes
 vari körében, hálaimákba merülve és egy-
 gy emberi élet pályájának visszaemlékezé-
 n átmerengve. — Igen, ünneplő egész
 ndben, visszavonulva.

De egy Haynald öröme, milliók öröme,
 ő ünnepe népeknek, országoknak ünnepe!

Haynald Lajos bíornok-érseknek ha-
 tékait, ki elsőrangú egyházi és status-
 sui pályáját félszázadon át a jótékony-
 amyi áldásával, a bölcsesség és lángész
 nyi sikerével koszorúztatta meg, mai jubi-
 ma alkalmával a hála és kegyelet, a leg-
 lesebb körüli elismerés, a köztisztelőt és
 odátal dicsségűrai fonják körül.

Nemcsak Kalocsa szent falai között,
 melyek a nagy apostoli férfiú közvetlensége
 al vannak ihletve, zendül meg ma az öröm-
 hála-ének; nemcsak a Duna és Tisza kö-
 rti áldásos rónaság, melyen az evangéliomi
 két és közjót hirdető Apostolnak lányo-
 u még frissességökben láthatók, tükrözeti
 legbájosabb délibábjait; hanem széles
 magyar hazában Kárpátoktól Adriáig, sőt
 hét halmu örök vérostól a Kárpátok bér-
 ein át a Hargitáig és a kettős Somlyó ör-
 üig, — melyek Haynald napként ragyogó
 elemének melegét érezték, világító suga-

rait szívták, fényes műveit látták és ezeknek
 áldó hatásában osztoztak, — osztatlan lel-
 keseléssel meg-megújuló kitöréssel „zeng
 ma a közének.“

Részt kíván és részt vesz Haynald öröm-
 ünnepeben kiválólag a bérezkoszorúztá erdélyi
 Hazarész, melynek ő nehéz időben, midőn ha-
 zánk egére egyfelől a kénykedő hatalom,
 másfelől a esüggedés és kétely sötét felhői
 borultak, több mint két lustrumon át vezér-
 esillaga, vigasztaló, bátorító és védő angyala,
 kimagasló lelki fejedelme, tanácsadója és ve-
 zérbajnoka vala.

A koszorúnak, melyet Magyarország
 legnépszerűbb főpapjának ezüstpüfirtjeire a
 közelismerés, kegyelet és hódolat ma illeszt,
 legüdebb leveleit Erdély örökzöld bérezei
 nyújtják.

A gyermekded ártatlansággal felmo-
 solyogó nemtők, kik az örömünnepe szenté-
 lyében körülbelegnek, nagyrészt Apulum
 geniuszaiból, aztán a Hargita aljában nyitászó
 kath. Székelység ősi erényekkel vértezett
 védszemleiből s a többiek fölött „különösen
 kegyelt csiksomlyói szelid muzsákból“ kerül-
 nek ki.

Joguk van hozzá, hogy kik először
 voltak szerencsések egy ily kegyes főpász-
 tornak atyai szívéhez simulhatni, egy ily
 nagy lélek áldozat-oltárait körülállani s ezek-
 nek első áldásaiban részesülni: ugyanesak
 előkelőleg részesülhessenek a mai hála-ün-
 nep örömeiben is.

Hála- és dícs-hymnuszt zeng a nagy
 Haynald nevének széles Magyarország, mely
 benne egyik legkiválóbb államférfiját és Men-
 torát tiszteli; hála- és dícs-hymnuszt zeng
 ma főmagasságu metropolitájának, kifogyha-

atlan jótékonyágu Maccenasának és aty-
 jának a kalocsai főegyházmege; hálát és
 dícs-hymnuszt zeng ma szeretett és feledhe-
 tetlen volt-főpásztorának a terjedelmes erdélyi
 püspök-mege; hálát mond kívált az általa
 annyira szeretett Székelyföld. De a hála és
 kegyelet áldozatának füstje a szentély ma-
 gas ívezetéhez legelőször a csiksomlyói virágzó
 iskolák köréből gomolyog fel, melyeknek az
 ünneplő dr. Haynald Lajos, e dícső egyház-
 fejedelem és hazafiai érdemekben gazdag
 országnagy, nemeslelkű Jótévője és halha-
 tatlan emlékü Alapítója vala.

Azért „áldás reája! Istenünk áldása
 rája!“

K Ü L F Ö L D.

Az orosz czár Berlinben.

Sándor czár, fia György nagyherceg kísé-
 rében pénteken délelőtt pontban 10 órakor érke-
 zett Berlinbe. A helyorség legnagyobb része teljes
 díszben vonult ki. A pályaudvarban néhány orosz
 zászló volt látható, a perron kijáratánál déli nő-
 vények állottak. A vágányokat, a meddig csak a
 szem ellátott kozákok őrizték.

Kevéssel 10 óra előtt érkezett meg Vilmos
 császár, sötétzöld orosz tábornoki egyenruhában,
 az András-rendjel kék szalagjával. A különvonat
 pontban 10 órakor érkezett meg. Vilmos császár
 ott állt a vágányok közelében, kezével intve üd-
 vözetet. A zenekar az orosz hymnuszt játszotta.
 A czár azonnal kiszállt a kocsiból és a császárhoz
 sietett. Az üdvözlés megfelelt a szokásos cere-
 móniának. Az uralkodók megölelték és arcon
 csókolták egymást. — Múltán a czár megtekint-
 tette a díszorséget, az uralkodók németül beszél-
 getve elhagyták a perront s négylovas nyitott dísz-
 kocsin, vértések és dísdások kísérete mellett, a
 csapatok sorfala közt, az orosz nagykövetség pa-
 lotájába hajtottak.

Közönség nagyobb csoportokban csak itt-ott

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Dr. HAYNALD LAJOS,

bíornok és kalocsai érsek 50 éves

ÁLDÓZÁRI JUBILEUMÁRA.

Hazám felhőtlen boltozatján ismét
 Ragyogni látok fénylő esillagot, —
 S csodás jel tüntén, mint a bölcsék viiték
 Naptámadatról a hódolatot:
 Hol előbb kél a nap honunk egére,
 Oman boesátok szózatot Feléje;
 Nem oly magasztost, mely egekbe hat,
 Csak egyszerűt, de mely szívből fakad.

Örülni jertek, ifju nemzedék, kik
 Hö lángra gyúltok honi érdemen!
 Ne légyen arcz, közönytől mely sötétlik,
 Ragyogjon ünnepe fénye a szemem!
 Nincs szebb s dícsőbb e földi muló létén,
 Mint tündököltetnünk elismerésben,
 Ki csak nemesben, jóban fáradozt,
 Egyház s hon keblén egyaránt nagyot.

E nemzetet oly sok csapás gyötörte,
 Kebelét annyi vész sújtotta már.
 Tört hánszor mártott önfia szívébe. —
 Sirját megásta vad török, tatár!
 De hogyha verte Isten félkezével,
 Könyét a mással gyöngéden törle fel;
 Ha hat napon át népünk szenvedett,
 Hetediken ült örömmünnepe.

A szenvedések hétköznapja sorján
 Ilyen örömap az ünnepe.
 Méltán ragyog neve Olynap hegyormán,
 Méltán tapsol ma neki neazete!
 Lángoló szívvel, észszel tisztelő meg
 S nagy fényes polezra rendelé a végzet
 „Szent ezéloknek élj, — szölt — nem önmagad-
 S szavát betölté a parancsolatnak [nak!“

Meláldó minden! Rang, vagyon, magára
 Nagy tettek nélkül lüu esillogás!
 Zörgő levél a büszke tölgy-sudárba,
 Mit gúnyos öszi szél a mélybe ráz.
 De ki népének — törve nagy ezélokra,
 Volt lánggal égő, szentelt csipkebokra
 Sarut megoldva, kalapot levéve
 Közelg minden kor s nemzedék feléje!

Szív, áradj meg most tiszta érzelemtől!
 Ajak, nyílj buzó álhatba most!
 Magyarok Istene, nézz ránk egedből.
 Hallgasd meg a kiáltó szózatot
 Sok ily nagyot adj a magyar hazának,
 Soha sirt az enyészet úgy nem áshat!
 S hogy véle fényesebb legyen egünk,
 Ne szólítsd el, — hadd meg soká nekünk!
 Pálup Árpád.

Dr. HAYNALD LAJOS

mint természettudós.

Irtá: Dr. Nemes Félix.

Ezelőtt harmincz évvel egy német philoso-
 phus főműve harmadik kiadásának előszavában
 büszke megleledéssel idézte Petrarca szavait:

si quis tota die currens, perveat ad vesperam
 satis est, s hozzátette: En is csak megérkeztem
 s megnyugvással látom, hogy életem vége hatá-
 som kezdete. S reménye részben valósult, tisz-
 telői folyton szaporodnak. Ámde mennyire kima-
 gaslanak kartársaik közül azok, kik tudásvágy és
 az igazságért való ellenállhatatlan érdeklődés által
 vezetve, az öreg kor napjaiban elmondhatják nem-
 csak Petrarca említett szavait, hanem azt is hoz-
 zátehetik: a hatás, melyet szavai előidézett egy-
 idelji munkálkodásom kezdetével.

Ilyen férfiú Dr. Haynald Lajos bíornok-
 érsek.

Hogy mit tett a nagynevű főpap 1840-től
 mostanig, elkezdve a budavári káptalanságon, mint
 theologiai tanár, mint hercegeprimási titkár, iroda-
 igazgató egészen addig, míg magas műveltsége
 s kiváló tehetsége az uralkodó figyelmét is magára
 vonva, erdélyi püspökké lön? hogy mily üdvös si-
 kerrel működött mint püspök és hazafi, s miként
 működik mint érsek és diplomata? — mindeme
 kérdésekre megfelelni az én tollam aránytalanul
 gyenge. Az ő sokirányu működését hazánk kul-
 turtörténelme fogja majd méltányolni, a szerint,
 amint az ő tettei nem apró pillanatok gyermekei,
 hanem mélyreható gondolkodás és előrelátó böl-
 cesség remekei.

Bámulatra ragad, ha látjuk, hogy annyiféle
 ágazó munkája közben miként tanítja saját pél-
 dájával az ifjabb nemzedéket szeretni a tudományt

volt látható, mely az uralkodókat és Bismark herceget szívesen üdvözölte. A csapatok hurrahkiáltással fogadták a czárt. Midőn az uralkodók a brandenburgi kapun áthaladtak 101 ágyúlevés dördült el. A középületek fel voltak lobogóva. — A csapatok elvonulása után az uralkodók és a társaság több tagjai résztvettek a Szulov gróf által adott reggelin. A nagykövet Sándor ezár üdvözléte emelte, mire a Sándor ezred zenekara az orosz himnuszt játszotta. Sándor ezár francia nyelven Vilmos császár egészségére üritette poharát. Az igen szívesen társalogtak egymással. A czár kísérete előtt a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozott a fogadásról.

Délután 1 órakor a czár György nagyherceg és a szolgálattételre kirendelt urak kíséretében a királyi palotába hajtatott. Vilmos császár és a császárné fogadták és üdvözöltek a legszívesebben a czárt, ki bemutatatta fiát a császárnénak. A czár ezután Frigyes császárnét és leányait látogatta meg, kiknél fél órát időzött.

A királyi palota dísztermében nagy pompával ment végbe a diszebed, de nem volt oly népes, mint a magyar és olasz király látogatásakor. Az ebéd közepe felé Vilmos császár megcsendítette poharát s a következő felkőszöntőt mondta: „Poharam emelem nagybecsült barátomra. Sándor orosz császárra és sok éven át való főmaradására a birodalmaink között való barátságunk, a mely drága örökség gyanánt szállott reám őseimről, s a melyet továbbra is ápolni akarok.“ (Itt néhány orosz szó következett, a melyek körülbelől ezt jelentették „Sándor ezár ő felsége egészségére. Eljen! Hurrah!“ A társaság együtt eljenzett a császárral, a zenekar pedig eljátszotta az orosz himnuszt. A czár válasza rövidsége és hideg előadása által tünt föl. A czár miután meghajolt és kocchezintott a császári párral, először a császárhoz fordulva egész halkán, francia nyelven, körülbelől a következő szavakat mondta: „Köszönöm felségednek az érzelmeket, a melyeket felséged szíves volt kifejezni.“ Aztán az egész gyülekezethez fordulva hangosan folytatta: „Ő felsége a császár egészségére! Hurrah!“

A császár katonás meghajtással mondott köszönetet a czárnak és gyorsan kiüritette poharát.

A felkőszöntök után a czár Bismark hg. felé emelte poharát, ki fölemelkedett és álla üritette ki poharát. A diszebednél a testőrhuszárok és a Sándor-ezred zenekara játszottak.

Natalia királyné otthon.

Risztics régens meglátogatta a radikálisok vezérét Pasicsot, s ez alkalommal megbeszéltek Natalia királynak fiával való találhatása újabb módzatait, mert az a körülmény, hogy a találkozás kérdése még függőben van, tagadhatatlanul kedvezőtlen benyomást tesz. A regenség tudatta Milán királyival, hogy a jelenlegi helyzetet tovább nem tűrheti s a király találkozását anyjával többé

nem akadályozhatja meg s mire e sorok napvilágot látnak talán már meg is történt a találkozás.

Orosz készülődések.

A kaukázusi tartalék szaporítása ezéjából az ott már létező 10 tartalékos zászlóalj 16-tal megszaporították. A kaukázusi katonai kerület mozgósítás esetén eddig legfőleg 10 gyalogezredet tudott kiállítani s ezek közül is csak 6 volt rendes hadiszolgálatra használható. A legújabb császári rendelet szerint ezentul husz ezredet kell a kaukázusi kerületnek szolgáltatni, ezek közül 16-ot úgy, hogy rögtön alkalmas legyen a táborba szállásra. — Újabb hírek szerint a kaukázusi tüzéséget is megfognak szaporítani. — Londonból jelentik egy német lapnak, hogy Oroszország téveseknek nyilvánítja az agresszív katonai készülődéseiről terjesztett híreket. A német-osztrák-magyar határon levő orosz csapatok már elég erősek s tisztán csak a nemzeti bizottság megóvása végett vannak ott. Oroszország nem készül mostanában háborúra, sőt a német-barát párt, mely még nem vesztette el minden befolyását az orosz udvarnál, egyenesen arra törekszik, hogy a látogatása közelebb vigye Oroszországot Németországhoz.

Előfizetési felhívás.

A „CSIKI LAPOK“ I. évfolyamának október—december havi negyedére új előfizetést nyitunk eddigi feltételeink mellett s egyúttal felkérjük t. előfizetőinket, hogy a hátulokos díjakat annál is inkább szíveskedjenek beküldeni, — mivel telemek kiadásaink minden künnlevő követelésünk beszédét szükségessé teszik. Azon előfizetőinket pedig, kiknek előfizetésük a harmadik negyeddel lejárt, kérjük, hogy előfizetésüket minél hamarább megújítani szíveskedjenek, hogy a lap szétküldésében semmi fennakadás ne történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft.
Félévre	2 ft.
Negyedévre	1 ft.

Előfizetheti Csikszereében Györgyjakab Márton nyomdájában, — Gyergyó-Sz. Miklóson Kriesa Péter könyvkereskedésében.

Gyűjtők 6 előfizető után egy tiszteletpályában részesülnek.

Csikszere, 1889. október hó 1.

T. J. J. tisztelettel:

a „C Sikli Lapok“
kiadóhivatala.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Lapunk jelen számát Haynald Lajos biboros-érsek 50 éves áldozásának

jubiléuma alkalmából egy nappal hamarabb adtuk ki a rendes megjelenési időnél. Miután lapunk irányezikke és a tárcza rovat a Haynald-ünnep alkalmi cikkeivel van betöltve, e miatt mult számunkban megkezdett „Viszlángok a csikvármegyei segély-és ösztöndíjakról“ továbbá „Ifjúságunk és a társadalom“ című cikkeinket — ugyszintén „Csikvármegye közíg. bizottságának rendes havi üléséről“ szóló referatánkat csak jövő számunkban fogjuk folytatni, illetőleg közölni.

— **Haynald ünnepély Csiksomlyón.** A csiksomlyói r. k. iskolák folyó 1889. évi október hó 15-én délelőtt tíz órakor kezdődőleg, mint főmagasságu Dr. Haynald Lajos bibornok és kalocsai érsek ur ő emmentájának iskolájuk nagy lelkü jötevőjének és alapítójának 50 éves áldozári jubiléuma napján iskolai ünnepélyt tartanak, a következő műsorozattal: 1. Hálaadó isteni tisztelet, mely alatt Elth magyar miséjét P. Tima Dénes magister vezetése mellett éneklí a tanítóképezdei ifjúság férfi kara. A gymnasiumi rajzteremben 2. Üdvözlő dal a jubilans főpaphoz, ugyan a képezdei magister vezetése mellett, előadja a gymn. ifjúság vegyes kara. 3. „Dr. Haynald Lajos életéből a Csiksomlyóra vonatkozó mozzanatok.“ Irta és felolvassa Imets F. Jákó gymm. igazgató. 4. „Teremtés“. Guzmicsól. Soló. Éneklí Baka Mátyás III. éves képezdei tanuló; harmoniumon kíséri P. Tima Dénes magister. 5. „Dr. Haynald Lajos mint természettudós“, Irta és felolvassa dr. Nemes Félix, gymm. tanár. 6. „Népdal-egyveleg“. Éneklí a képezdei ifjúság. „A szentek unokáihoz“, költemény Mindszentitől. Szavalja Veress József III. éves képezdei tanuló. 8. Dr. Haynald Lajos jubiléumára. „Alkalmi óda“. Irta Fülöp Árpád gymm. tanár. Szavalja Botár Béla VII. oszt. tanuló. 9. Záradékul „Népdal egyveleg“. Ábrányi K.-tól. Előadja a gymm. ifjúság vegyes kara.

Reinbold csik-udvarhelymegyei kir. pénzügyigazgató e hó 14-én tartott megyei közigazgatásán először megjelent.

— **Szakács Balázs** tordai alügyészöl a esztmártomi kir. aljárás bíróságához kinevezett kir. albíró a bírói esküt a csikszereai kir. törvényszéknél tegnap (14-én) letette.

— **Szintársulat jön.** Mint halljuk Zoltán Gyula 28 tagból álló jól szervezett szintársulata Székely-Udvarhelyről hol jelenleg tart előadásokat néhány előadásra városunkba eljön. Előre is üdvözöljük Zoltán Gyula társulatát városunkban s őszintén kívánjuk, hogy ugy ők, mint a közönség teljesen meglegyenek előelvé egymással.

— **A gy.alfalvi 1882—83. évi véres képviselő választás** büntügyi részének utolsó felvonása is a napokban véglegesen legördült. T. i. az el. tétek legutolsója is R. Á., kinek sokféle módon s részben

a természetet s megismerni, hogy a mindig változó nappalok és éjjelek nem hallható lépésével a természeti törvényesség végzi esendes körülátását, s hogy e körfutásban miat emberek mi is résztveszünk a bennünket környező természettel, és hogy ennek a természetnek szépsége és nagysága érzekeink előtt föl nem tárulhat anélkül hogy szellemünk egyidejűleg fel ne üdüljön és fel ne magasztalódjék.

Midőn az ő tiszteletére szentelt e napon róla irok, nagyságával szemben érzem gyöngésemet, nem is szándékom az, hogy tudományos munkásságáról egész képet adjak, csak mint a természettudományok egyik ágának művelőjét mint növénytudóst így kezem halvány vonásokban föltüntetni.

Dr. Haynald a Scientia Amabilis tanulmányozásán már kora ifjúságában szeretettel csüngött, s még tanuló éveiben kezdte lerakni alapját annak a piedestálnak, melyen később mint szakember s egyben maccenas, a tudományos világban oly előkelő helyet foglalt el.

A 30-as évek vége felé, már 14 éves botanicus dilettantismusára hívatkozik. Kiváló befolyással volt reá e tekintetben 1826-ig édes atyja s azután a nem régen elhalt híres bécsi növénytudós, Fenzl, kit mint a sz. Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papképző intézet tagja 1839-ben először keresett fel, „hogy rendes fogalkozástól szabad órát a növénytan-gyűjtemény

kincseinek tanulmányozásával értékesítse.“ (Saját szavai.)

Csakugyan Fenzl vezette be a Linné-féle rendszertől eltérő természetes rendszerbe, a „Genera Plantarum“ akkor megjelent első füzetét kezébe adva. Ez időtől kezdve az a lap és a 8 évvel idősebb tudós között szorosabb viszony keletkezett s mint őszinte barátok működtek együtt a növénytan virányos mezéjén. Fenzl kölesönzött neki szakmunkákat vagy azokra utalta; mikroszkopok s más eszközök megrendelésével, nevezetes gyűjtemények vételre való ajánlásával segítségére volt, de viszont dr. Haynald is a nála meglevő s a bécsi könyvtárban hiányzó műveket vagy növényeket Fenzl-nek alkölesönzte. Ezen kívül a bécsi növénytan kert számára a *Sempervivum*, *Colegium*, *Muskari* stb. nemek erdélyi ritka fajainak beküldésével a tudományos ezéli kertészetnek nagy szolgálatakat tett.

Tudományos viszony keletkezett 1868-ban közte és az előkelő botanicus Boissier között, mivel levelezésben állt, míg Boissiert a halál el nem ragadta. Ez a kalocsai herbaniumnak különösen balkánvidéki ritkaságai iránt érdeklődött, szintegy a rumeliai és közép-törökországi példányok különös figyelmét keltették föl. — E keleti gyűjteményt a dr. Haynald b. e. édes atyjának jó barátja, a természetrajzi tudományok minden ágában jeleskedett Friedvalszy Imre aján-

dékozta. Boissier ezek közül is többeket használatra kért el, de — mint dr. Haynald Lajos megjegyzi — „mindenkor a legnagyobb pontossággal visszaszármaztatott minden példányt, — gyöngéd figyelmességgel még akkor is boesánatot kérvén, mikor tárgyunk levelezésünket komoly betegsége egy időre félbeszakította.“

Flórenczben San-Félice-piaczi lakásán gyakran felkereste a nagy olasz botanikust, Parlatore-t, lélekvidító társalgás, tudományos beszélgetések között töltve az időt.

Másokat mellőzve, ha a sok közül fölemlitem a világhírű gení növénytudóssal, De Candolle Alfonzzal való tudományos összeköttetését, azt hiszem, hogy dr. Haynald szellemi álláspontja magasának megítélését ezáltal is elősegitem.

Ez adatok nehogy úgy tűnjenek fel a t. olvasók előtt, mintha azok által az ünnepelt főpap magánéletét akarnám megközelíteni. Mert jóllehet nem tartozom azok közé, kik az egyént a körülményekből magyarázzák, mintha az ember lelke olyan volna, mint az egyenlet ismeretlenje, melyet az ismert mennyiségekből ki lehetne számítani, de a körülmények ismerete is fontos, ha bizonyos működési irányt vázolunk, hogy azok által az eredeti előnyös vonások annál jobban kiemelkedjenek.

(Folyt. köv.)

távolléte által is sikerült az ügyet mostani kihuzni. a napokban hatheti büntetését megkezdte. Ezzel a menstruációs ügy végleg az irattár sötét homályába lett temetve, honnan ez se, más hasonló ügy hogy soha elő ne kerüljön öszintén ohajtjuk.

A sepsisztyörgyi posta rablás és gyilkosság iránt folyó bűnvizsgálat rendén teljesített kihallgatása lapján sepsisztyörgyi Gidró János is le lett tartóztatva. Ez azon híres ember, ki még egyszer gyilkosságért volt kereset alatt, de ekkor megszábadult az igazság sújtó kezétől, de a megszabadulás utó ize egy háromszéki ismert notabilitás tornán majdnem, hogy fennakadott volt.

— **A farkas.** Igen a farkas, és pedig — ha kell — fényes nappal Csikszereda város kellős közepében. — Szörnyűség! Egy eleven, egy falánk farkas a város kellős közepében, s még hozzá fényes nappal! Nos, s ez minden szörnyűség dacára épenséggel nincs másképpen! Egy igazi, eleven, falánk farkas, melynek két nyitott, előre álló, hegyes füle; két villogó, kerek szeme hosszú, hegyes orra, ez alatt éles, fehér fogsorokat mutató, tágra nyíló, s kalfogató szája; deresülő szürkés-barna bundája, négy lába stb. stbjje van, mint ez egy igazi és valódi farkasnál meglenni szokott. Egy igazi eleven farkas, azzal a hajlithatlan nyakkal: ravasz, lomha, ügető, néha bosszuszat ugró járással, a milyennel csak egy igazi farkas szokott birni. Nos, ez elég rettenetes lehet Csikszereda város kellős közepében s még hozzá, ha kell fényes nappal! Oly rettenetes, hogy szinte

brrr! ki sem tudom mondani! S még szörnyűbb az, hogy ez mind tiszta valóság, s bármelyik Tamás meggyőződhetik rajta! De meggyőződhetik egyuttal arról is, hogy ez a leirt rettenetes vadállat, csaknem olyan — szelid, mint akár melyik komondor! S minden rettenetes tulajdonsága mellett, különösen ha jóllakott, úgy hagyja magát simogatni, mint bármelyik kutya, sőt az iszonyu fogsorokkal bíró szájjal meg is nyalogatja az ember kezét. Mert ez a farkas Csikszereda város kellős közepében, de a kir. ügyészégi fogház udvarán van, a hol hat hetes kora óta nevedezett nagyra — szelidségben s előleges engedélyvel bárki megnézheti s ha tetszik meg is simogathatja — ezt a — szelid farkast.

— **Megégetett gyujtogató.** Laczán hunyadmegyei községben az utóbbi időben gyakran voltak tüzesetek s a községbeliek gyanították, hogy gyujtogató van a községben. A múlt napokban egy éjfel ismét kigyuladt egy csűr, a templom szomszédságában. Az egész helyiség lakossága sietett oltani, mert attól lehetett félni, hogy a nagy szelben az egész falu leég. — Nehányan észrevették, hogy a csűr mögött valaki ellállni igyekszik a sötétben; Deres István volt, a gyujtogató. A parasztek utánna rohantak megragadták s az égő nád közé dobták. A legény koromra égett. — A csendőrség már több paraszttal letartóztatott, a kik résztvettek az égetésben.

Ritka tüneményeket látott a múlt napokban Hasság, nagyküüllőmegyei község. Az első tünemény nagyon szomorú a napokban jégeső volt községben. Olyan erős volt a jégverés, hogy nemcsak a kerti veteményeket, hanem a még lábán levő szőlőt is tönkreverte. — E hó 2-án a haságiaknak egy más, kevésbé veszedelmes természeti tüneményben volt részük az említett napon este fél 8 óra tájban igen szép holdszivárványt láttak. Az ég borús volt, permetezett az eső s mikor a hold egyszerre kibontakozott a felhők közül, az északkeleti égbolton halvány színű holdszivárvány tünt föl. A tünemény öt percig tartott. — Holdszivárványt láttak Ausztriában Jägerndorfban is, a múlt esőtörtékön este. A szivárvány a felhők miatt csak rövid ideig volt látható.

— **Creolina** neve a legnagyobb szernek, mely a jelenleg uralgó szarvasmarha és juhok szája és körömfájása ellen a leghatásosabban alkalmazatik. Elismert szakferiaki tapasztalat után eredő nyilatkozatai szerint ezen szer felülnulthatatlan és a gazdálkodó közönségnek nem elég melegen ajánlható. Mai számunkban egy ezen „Creolin“-ra vonatkozó birdetés olvasható, és a vevő közönség érdekében azt ohajtjuk megjegyezni, hogy megrendeléseknél a használati utasítás is megküldetik.

— **Szerencsétlen monyaszony.** Egy idzesti (bu-

kovinai) jómódu parasztnak a lánya nemrég hamuszírral megmérgezte magát. Öngyilkosságának oka nagyon különös. A szerencsétlen leányt már 11 vőlegény hagyta cserben és e fölött való kétségbeesésében oltotta ki életét. Messze földön híres szép leány volt, ki után bolondultak a falu legényei. Első vőlegénye az eljegyzés után nemsokára hirtelen halállal mult ki; négyet katonának vittek el; kettő véletlenül megfuladt; az ezután következőről kisült, hogy már van egy felesége Besszarábiában; kettő pedig visszalépett a házasságtól, mert kevés volt a hozomány. Néhány hét előtt a 11-ik vőlegény váltott jegyet a szép leánnyal; úgy látszott, hogy már mi sem állt útjában a házasságnak, melynek napja már ki is volt tűzve a jövő tavaszra. De a vőlegény mást gondolt, hátat fordított a falnak s szó nélkül elvándorolt. Ezt már nem volt képes túlélni a leány s megölte magát.

— **Ujpesten,** Erschinger János gondos szerkesztésében okt. 1-én „Fatenyészési Lapok“ ezimén igen érdekes tartalmú és esinos kiállítású lap indult meg, mely ezéjjál tűzte ki a vasúti vonalak, a hegylejtők és utak befásítását, valamint a faiskolaügy, fatenyészés, gyümölcsészet és kertészet gyakorlati alapon — és a tárgy könnyebb megérthetése céljából számos illusztrációval ellátva — előmozdítani. A lap mellé „Tárcza“ melléklet van csatolva, melyben a kertészeti és gazdasági írók, a szakegyesületek tisztikarának a kertészet és gazdaság terén érdemeket szerzett férfiak életrajzai és arcképei lesznek közölve, — továbbá a szakiskolák és minta-faiskolák és mintakertészetek irásában és képekben ismerttve. — Az első szám sok hasznos és érdekes czikkein kívül „Tárcza“ mellékletén dr. Radiczky Jenő, kassai gazdasági tanintézet igazgatójának sikerült életrajza, művészi kivitelű arcképével és a bpesti gyümölcs-, szőlő-, bor- és szeszkiállítás van közölve. — A lap megjelenik minden hó 1-én és 16-án másfél, két nagy iv terjedelemben és előfizetési ára egész évre 3 frt, félévre 1 frt 75 kr, és évnegyedre 75 kr. Az előfizetések a szerkesztő nevére Ujpestre küldendők.

— **Szerencsétlenség egy kútban.** Ungvárról írják a „B. H.“-nak, hogy ott a napokban szerencsétlenség történt. Egy nyit kút merítő vedrének elszakadt a láncza s a veder beleesett a kútba Paezerán János kőműves vállalkozott rá, hogy leszáll a kútba s felhozza a vedret. Lebocsátották kötélen s odafenn többen várták, hogy majd jelt ad a fölhúzásra. A kőműves azonban nem adott semmi jelt; a kútban mérges gázok fejlődtek, Paezerán alighogy leért, elkábult tőle s belebukott a vízbe. A fömlevők végre megsokaiták a várást és sejtve, hogy a kőművest valami baleset érte, Bártfay Jánost bocsátották le utánna. — Az se jött fel többé. Ekkor meg egy harmadik ember is lement utánuk, de ez már nem segíthetett társain. A kútbeli gázoktól elkábulyva, mind a kettő eszméletlenül került ki a kútból. Felhúzták Paezeránt és Bártfayt is, de ezeken már nem lehetett segíteni. Elhívták Oesterreicher Mór városi orvost, ki az utójárja leszállt embert fölélesztette, de Bártfayt és Paezeránt már nem segíthetett.

— **RÖVID HIREK. A keleti kolera.** Mezopotániában, a hivatalos jelentések szerint, két hónap alatt 5983 kolera eset fordult elő; ugyanott most naponta 200 a kolera esetek száma. — **Nagy tűz.** Antwerpenben a minap megint nagy katasztrófa volt. Leégett az ország legnagyobb dongagyára s vele együtt egy egész nagy híznégyszög. Veszedelemben forgott az egész városrészt s csak nagy nehezen lehetett a tűzön erőt venni. — **Halálra győtrött katonák.** Sziciliában eddig a castelvetranói táborban 30 farsalékos katona halt meg a rossz bánásmód, éhség és fáradtság miatt. — **Meteor vasat** találtak Egyházás-Rádazon egy nagy fának a tövében, mely egészen körüli volt égve. Az egésznek sulya mint egy két métermázsá. — **Crispi** elrendelte, hogy a friuli határon az őrségek a legszigorubb eszközökkel akadályozzák meg az osztrák terület ellen esetleg történő irrendista támadásokat. **Fehér szarvast** lőtt a napokban a rosenthali vadászterületen Albert szász király. Az állatnak főleg a feje volt egészen fehér. — **Az Olaszországi vízáradások.** Cagliariból jelentik a Piccoló-nak, hogy ott a vízáradás következtében 300 ház dőlt össze s a többiek is roskadozik kétharmadrésze. A földek tele vannak törmekkel és állati hullákkal. — **Ferdinánd** fejedelem udvarának néhány tagja kíséretében a keleti expressz-

vonaton inkognitóban Ebenthalba utazott, anyja Koburg Klementina hercegasszony látogatására. A fejedelem körülbelül két hétig lesz távol. — **A Száva áradása.** A tartós esőzés folytán a Száva annyira megáradt, hogy Belesevác mellett a gátakat két helyen áttörte. Az egész Száva-síkság viz alatt van. Öt községet oly magasan elborított az ár, hogy csak a házak födelei látszanak ki a vízből. — **Montenegró családi öröme.** Nikita fejedelem feleségének, — Milena fejedelemasszonynak, a napokban fia született. A fejedelemasszony most 42 esztendő, ez a tizedik élő gyermeke s már nagyanya. **Vizbefut 200 ember.** Szept. 28-án Kilimlénél, a Fekete tengeren a Peiki Messeret török hadihajó elsüllyedt és 150 matróz és 50 tiszt a tengerbe veszett, csak 11 matróz menekült meg. — **Tizenkét éves anyagyilkos** Lipcsében egy 12 éves leány édes anyját, mikor az aludt fejével agyonütötte. — **A Király az égettéknek.** A király a bikszádi égettéknek háromszáz frtot adományozott. — **A német katonai javaslat.** Az új katonai javaslat 250 millió hitelt kér, a melyből 120 millió a tüzérségnek van szánva. — **Uj ágyu.** Rendkívül sikerült kísérleteket tettek New-Yorkban a Vesuvius torpedóhajón a Zalinszky-féle pneumatikus ágyuval. Az új ágyu egy fél óra alatt egyenkint 600 font dinamittal megtöltött 30 gránátot hajít egy angol mértföld távolságra. — **Milán** király titkárával és három személyből álló kíséretével Párisba érkezett. — **Rudolf trónörökös emléke.** A mayerlingi kastély kápolnájában az első ájtatoságok január 29-én tartatnak, az első rékviem pedig január 30-án lesz az elhunyt trónörökösért. — **Vadászatok Görgényben** az idén elmaradnak. Noha a legidősebb vadász sem emlékszik rá, hogy a görgényi erdőségekben annyi medve lett volna valaha, mint mostanában. Csak a község közelében levő hajtásokban is negyven medvét nyomoztak ki a vadörök.

KÖZGAZDASÁG.

Hasznos tudnivalók.

Hogyan tegyük el a hagymát télire? Ezt a kérdést az teszi fontossá, hogy a hagymának tavaszkor kétszer-háromszor oly ára van mint őszszel. A hol nem nagyon sokat kell eltemni, ott legezészerűbb a hagymát őszkor meleg helyiségekben a mennyezet alá a falakra aggatni. Ezt a módot különösen az ültetni való hagyma eltevésére ajánlják. Ott azonban, a hol sok hagyma eltevéséről kell gondoskodni, nagyon sok hely kellene ehhez s a felaggatás igen fárasztó és időrabló munka volna. Nagymennyiségű hagymát vermekbe rakhatunk, úgy a hogy a gyökérműveket és a burgonyát elvermelni szoktuk. Az elvermelés így történik: Ássunk a szükséghez képest 50—60 láb hosszú, 9—12 láb széles s több láb mély vermet, béleljük ki deszkával s ezen felül vékonyan hosszúra hagyott buzaszalmával s öntsük a hagymát bele. A hi helyvel takarózkodni akar, az a verem körül férfimagasságban deszkafalat állíthat fel, melyet a földbe vert ezülpök tartanak s ebbe üntheti a hagymát. Felül szintén szalmát takarunk rá vékonyan s az egészet deszkával fedjük be. Erős fagy esetén a hagymát mindaddig bolygatni nem szabad, míg tökéletesen fel nem engedett, mert ha a vermet megnyitjuk s a megfagyott hagymát megbolygatjuk, mind tönkre megy. De ha nem hántjuk, a megfagyott hagyma nemcsak konyhai célokra lesz jó, hanem felengedvén, ültetésre is éppen úgy használható, mint az, a mely meg nem fagyott.

Csikszeredai piaczi árjegyzék.

Okt. 9-én.

Bu a tiszta (hektoliterenként) 7 frt — kr. Buza közepes 6 frt — kr. Rozs 4 frt — kr. Árpa 3 frt — kr. Törökbuza 5 frt 50 kr. Zab 2 frt 50 kr. Borsó 15 frt. Lenese 16 frt. Fuszulyka 14 frt — kr. Kása 16 frt — kr. Burgonya 2 frt 50 kr. Marhabús (kilogrammonként) 24 kr. Sertésbús 40 kr. Berbésbús 20 kr. Szalma (métermázsánként) — frt 70 kr. Széna mm. 2 frt 20 kr. Ókor párja 250 frt — kr. Tehén párja 100 frt — kr. Faggygyertya (kilogrammjá) — frt 60 kr. Tüzifa kbm. (1 méter) 2 frt — kr. Malacz darabja 1 frt — kr. Lud — frt 80 kr. Bány — frt — kr. Csirke párja 50 kr. 10 tojás 8 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. BOCSKOR BÉLA.**

Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**

Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MÁRTON.**

HIRDETÉSEK

„Csiki Lapok”

részére fölvetetnek
a kiadóhivatalban; ugyanott kapható a
„Csiki Székely Naptár”
az 1890. évre. — Ára 20 krajczár.

Községeknek külön árak!!

Száj- és köröm-
fájás ellen
leghatásosabb szer

Creolin

melyet
szavatoít
kitűnő
minőség-
ben,
kicsiben és jutányosan
ajánl

Szávoszt Alfonz,
az országos magyar gazdasági
egyesület pártfogása alatt álló
magkereskedés és gazdasági cikkek
üzlete Budapest, Arany-János
utca 11 szám.

1-5

- 3) 40 terü bükkfa.
 - 4) A község pénztárából havi részle-
tekben 120 frt o. é.
 - 5) Stóla-illetékből 30—35 frt.
 - 6) Harangozás 20—25 frt és haran-
gozó-kévéből 16 kalangya ősz és tavasz.
 - 7) Oszporából 20 frt.
 - 8) Ajtatos alapítványokból 6 frt 8 kr.
- A lakás jó. Áll: két szoba, egy konyha,
egy kamra, egy nyári konyha és pinceből.
Külön istálló.

Pályázni kívánók a kellő okmányok-
kal felszerelt pályázatukat — a tanuló itt
lévén — legkésőbb **folyó évi október
hó 25-éig** alulírott iskolaszéki elnökek
adják be.

Az állomást elfoglalónak kötelességei:
a templom és sekrestye tisztán és rendben
tartása; az öltözködésnél való segédkezés,
és az egyházi funkcióknál mint segéd-kán-
tor jelen lenni; valamint a rendes és is-
métlődő tanítása.

Október 20-án próba, — mely előny-
nyel jár.

Gyergyó-Csomafalva, 1889. október
hó 1-én.
2-2 **Balló János,**
isksz. elnök.

Sz. 5643—1889. ai.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Szereda városában a rendőrkapitányi állás lemondás
folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitok — s felhivom
mindazokat, kik emez állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen
felszerelt folyamodványukat legkésőbb **f. évi október 25-éig** hozzám
nyujtsák be.

Az állás javadalmazása törvényszerinti.

Csikszerereda, 1889. szeptember hó 23-án.

3-3

Alispán helyett:

MADÁR IMRE,
főjegyző.

Egy jó családból való 13—15
éves fiu, ki a gymnásium vagy
polgári iskola 4-ik osztályát jó-
sikerrel végezte,

kereskedőtanoncnak

VERESS SÁNDOR fűszer- és
vas-üzletében Gyó-Ditróban
(2-2) azonnal felvétetik.

3000 Liter

kitűnő jó, 4 éves 4-4

asztali bor,

— hordók hiánya miatt —

à 18 krajczár itt helyben

azonnal eladò.

RIEMER EDE, Székely-Udvarhelyt.

Gál János

kereskedő, SZ.-UDVARELYTT.

Elvállal vasúti szállításokat.

Utánvételes árukért az előleg beküldendő.

Pályázat.

A gyergyó-csomafalvi, sekrestyességgel
összekötött római kath.

segéd-kántortanítói

állomás üresedésbe jövén, — arra ezennel
pályázat hirdettetik.

Jövedelme a következő:

- 1) 40 kalangya ősz (rozs) kepe.
- 2) 50 kalangya zab kepe.

Minden gép kipróbálva adatik ki raktáromból!

Kézi, járgányos löerejű és gőz
cséplőgépek.
Tisztító és Baker rosták, konkolyválasztó
és osztályozó-gépek.

Szecs kavágók, Varrógépek,
Tűztecskendők, Harangok és Kútak
részletfizetésre, jótállás mellett választhatók
**legolcsóbb budapesti árakon, fuvar
felszámítása nélkül raktáromon.**
100 kgr. finom G E P O L A J 40 frt. — 100 kgr. legfinomabb
valódi hamisítatlan GEPOLAJ 50 frt. — Hordóval olesóbban.
Minden 2 hétbe egész friss és legjobb minőségű
BECSINI PORTLAND-CEMENT
5 frt 50 kron és **HIDRAUL-MÉSZ** 4 frton
100 kilónként szállíthatok itteni raktáromban.
RIEMER EDE,
első székely gépraktár Székely-Udvarhelytt.

Legolcsóbb budapesti árak részletfizetés és jótállás mellett.